HADİS

AİHL / 10.SINIF

6.ÜNİTE:
HADİS VE SÜNNETİN ANLAŞILMASI

2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Esaslar

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- **2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Esaslar**

- **2.2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Bütünlüğün Gözetilmesi**

2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Esaslar

Hadis ilminin iki temel unsuru vardır:

Rivayetü'l-Hadis

Hadislerin Peygamber Efendimize ait olup olmadığının tesbit edilmesi

Sened ile ilgili

Dirayetü'l-Hadis

Hadislerin doğru anlaşılıp yorumlanması

Metin ile ilgili

2.2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Bütünlüğün Gözetilmesi

Bir hadisin doğru anlaşılması ve yorumlanması için öncelikle onun bütün tariklerinin araştırılıp birlikte değerlendirilmesi ve böylece iç tutarlılığının sağlanması gerekir.

2.2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Bütünlüğün Gözetilmesi

Belli bir konuya dair hadislerin bir kısmını görüp diğer bir kısmını görmemek, eksik veya yanlış sonuca götürür.

Hadis ve sünnetin anlaşılmasında bütünlüğün gözetilmesi için hadis şerhlerine başvurmak da önemlidir. Aslında pek çok ayet-i kerime tefsire başvurmadan anlaşıldığı gibi pek çok hadis de şerhlere başvurmadan anlaşılır.

Özellikle ahkâmla ilgili hadisler veya anlaşılması özel bilgi gerektiren rivayetler için hadis şerhlerine başvurmak gerekir.

Bu tür hadisleri şerhlere başvurmadan hemen neticeye bağlamak ve onlardan hüküm çıkarmak doğru değildir.
Bilgi ve tecrübe eksikliği hadisin doğru anlaşılmasına ve yorumlanmasına engel olur.

Bir hadisin farklı tariklerini araştırmanın önemine dair bir örnek görelim:

Resul-i Ekrem şöyle buyurur:
“Kim, Allah’tan başka bir ilâh olmadığını bilerek ölürse cennete girer.”

(Müslim, Îmân, 43.)

Bu hadis ilk bakışta, imanı olan kimsenin ihlaslı olmasa da, ibadet etmese de ahiret saadetine erişebileceği izlenimi verebilir.

Oysa cennete girmenin şartları konusunda başka hadisler de bulunmaktadır.

Resulullah bir diğer hadis-i şerifte
“<u>Bütün gönlüyle Allah’a bağlanarak</u>
‘lâ ilâhe illallâh’ diyen kimse.”
(Buhârî, İlim, 33, Rikâk, 51.)
ifadesini kullanmıştır.

Anlaşılmaktadır ki, cennete girebilmek için sadece
“Allah’tan başka ilah olmadığını bilmek”
yeterli değildir.

Bu konuda yorum yaparken “ihlâs” ile ve “hâlis” bir kalple inanmak gerektiğini anlatan ifadelerin geçtiği hadisler de dikkate alınmalıdır.

Bütün gönlüyle Allah’a bağlanma niyeti yanında dini yaşama kararlılığı yoksa cennete giden yolda bir engel var demektir.

Sahabenin, Resul-i Ekrem'e
"Namaz kılmak, zekât vermek ve her Müslümana samimi ve tutarlı davranmak üzere biat ettim."
(Buhârî, İman, 40; Müslim, İman, 97.)
diyerek verdiği güvence bu konuya ışık tutar.

ÖRNEK 1:

Aynı konu ile ilgili üç hadis metni var.
Üç hadisi önce tek başına okuyalım.
Daha sonra üçünü bir arada okuyalım.
Ulaştığımız sonuç değişiyor mu görelim:

“Elbiseden topukların altına uzananı cehennemdedir.”
(Buhârî, Libas, 4.)

Hz. Ebu Bekir: “Ey Allah’ın Resulü, elbisemin eteği yere sarkıyor, ancak onu kaldırıyorum. Ne dersiniz?” diye sordu. Resulullah: “Sen elbiseni kibirle uzun tutan biri değilsin.” buyurdu. *(Buhârî, Libas, 4.)*

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:
“Kim elbisesini kibirle sürürse, Allah kıyamet günü ona bakmaz.” *(Buhârî, Libas, 4.)*

ÖRNEK 2:

(بَدَأَ الْإِسْلامُ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ غَرِيبًا فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ)

“İslam garip olarak başladı. Başladığı gibi yine garip olarak dönecektir. Öyleyse ne mutlu o gariplere!”

(*Müslim, İman, 232.*)

Hadisin bu rivayetinde müjdelenen “garipler” hakkında bilgi geçmez.

Ancak hadisin diğer tariklerinde, sayıları az olan o "garipler" şu şekilde açıklanır:

"Onlar benden sonra halkın bozduğu yol ve yöntemimi (sünnet) düzeltirler."

(Tirmizî, İman, 13.)

Olayları doğru yorumlayabilmek için tüm detayları bilmek nasıl gerekli ise, hadisleri doğru anlayabilmek için de sünnetin tamamına vakıf olmak gereklidir.

2.2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Bütünlüğün Gözetilmesi

Örneklerde de görüldüğü gibi aynı konuyla ilgili hadislerin tamamı bir bütünlük içinde değerlendirilmediği zaman Resulullah'ın (s.a.v) mesajı tam ve doğru anlaşılmamış olur.

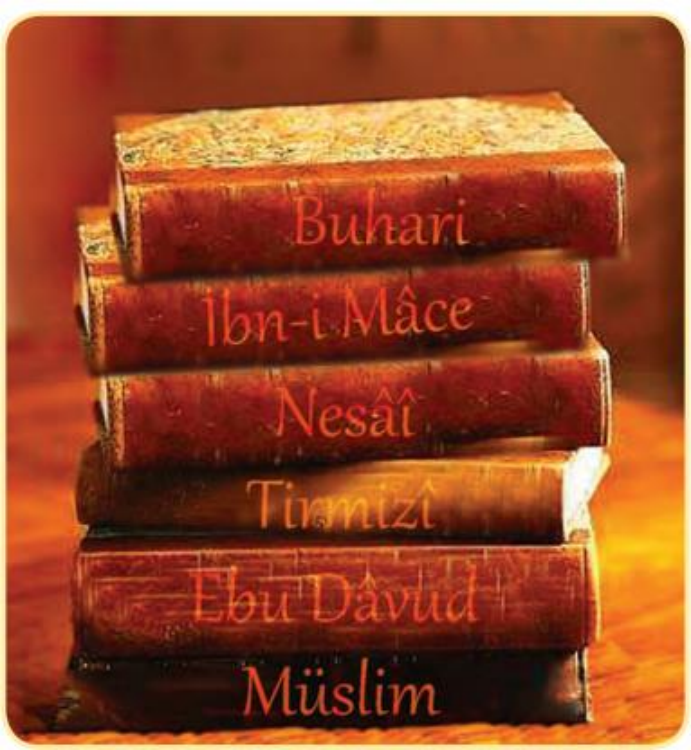

TEKRAR EDELİM

Peygamber Efendimiz Muâz b. Cebel'i kadı olarak Yemen'e gönderdiği zaman ona şöyle sordu:

-Sana bir dava getirildiğinde nasıl karara bağlayacaksın? Muâz:

-- Allah'ın kitabına göre, diye cevap verdi. Peygamberimiz:

--Peki, aradığın hükmü Kur'an'da bulamazsan ne yapacaksın? diye sordu. Muâz:

--Resulullah'ın sünneti ile karar vereceğim, dedi. Resulullah:

--Peki ya aradığın hükmü sünnette de bulamazsan ne yapacaksın? diye sordu. Muâz:

-- İşte o zaman kendi görüşümle karar vereceğim, dedi.

Bu cevaptan pek memnun olan Resulullah: "Elçisinin elçisini başarıya ulaştıran Allah'a hamd olsun" diyerek Muâz'ı onayladı.

(Tirmizî, Ahkâm, 3.)

Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasını Konu Edinen Geleneksel Hadis İlimleri:

- Fıkhü'l-Hadis
- Garîbü'l-Hadis
- Muhtelifü'l-Hadis
- Esbabü Vürudi'l-Hadis

2.1. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Kur’an-ı Kerim’in Esas Alınması

NELER ÖĞRENDİK?

- **2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Esaslar**

- **2.2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Bütünlüğün Gözetilmesi**

2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Esaslar

TEKRAR

GÖRÜŞMEK

DİLEĞİYLE…

Hazırlayan
Sibel AKÇA